

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Державного закладу
«Південноукраїнський
національний педагогічний
університет імені
К. Д. Ушинського»

Андрій КРАСНОЖОН
« 27 » 2024 року

ВИСНОВОК

про дисертацію здобувачки наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» **Лі Юйлін** з теми «Формування естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва у професійній підготовці».

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор Койчева Тетяна Іванівна.

Витяг з протоколу № 6/1

**засідання наукового (фахового) семінару Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний
імені К. Д. Ушинського»**

від 10 жовтня 2024 року

На засіданні були присутні: в.о. голови наукового (фахового) семінару І. А. Княжева, доктор педагогічних наук, професор Т. І. Койчева, учений секретар наукового (фахового) семінару, кандидат педагогічних наук, доцент О. А. Галіцан, доктори педагогічних наук, професори В. А. Балакірева, Л. І. Березовська, І. М. Богданова, О. А. Листопад, Т. Ю. Осипова, І. О. Пальшкова, О. В. Попова, А. Ф. Линенко, Н. М. Черненко, О. І. Ордановська, кандидати педагогічних наук, доценти І. О. Бартенєва, О. П. Ноздрова, І. С. Артемьева, Л. Г. Яновська, А. О. Яновський.

СЛУХАЛИ: Обговорення дисертації здобувачки наукового ступеня Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» Лі Юйлін з теми «Формування естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва у професійній підготовці».

ВИСТУПИЛИ:

В.о. голови наукового (фахового) семінару, доктор педагогічних наук, професор І. А. Княжева: пропоную присутнім заслухати доповідь здобувача наукового ступеня Лі Юйлін за матеріалами дослідження і висловити свою думку щодо представленої роботи.

Тему дисертаційного дослідження затверджено вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 4 від 28 жовтня 2021 р.).

Лі Юйлін: Актуальність дослідження зумовлена тим, що інтенсивно реагуючи на імпульси естетики духовності, сучасні суспільно-гуманітарна й культурно-гуманістична парадигми освіти, потребують підготовки фахівців-освітян нової формації з розвиненою сенсорно-чуттєвою сферою, здатних забезпечувати постулювання гуманістичних пріоритетів, центрованих на утвердженні нових ідеалів розвитку суб'єктів професійної освіти. Майбутні педагоги мають набути здатності забезпечити домінування у вихованні молодого покоління критеріїв «людяності і краси», домінування людинотворчих і культуротворчих цінностей, відповідно до розгортання власного мистецького й естетичного потенціалу.

Мета дослідження полягала в теоретичному обґрунтуванні й експериментальній апробації педагогічних умов і моделі формування естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва.

Естетичний світогляд учителя музичного мистецтва потлумачено в дисертації як складний поліпроекційний багатомірний конструкт, що забезпечується спрямованістю педагога-музиканта на створення «гармонійної поліфонії» педагогічного процесу «за законами краси»; вможливує розроблення вчителем власних методик навчання мистецтву у проєкції фундаментальних естетичних ідентифікаторів; спонукає вчителя до занурення у процес пізнання, засвоєння та реалізації функціоналу музичної дидактики на засадах естетики і духовності; спонукає до відтворення педагогом-музикантом системи педагогічних координат поліхудожнього змісту, послуговуючись дескрипторами світового та національно-культурного мистецтва; проявляється у здатності вчителя до художньо-творчої реалізації синестезичних вражень в музичній естетиці; характеризується здатністю педагога-музиканта відтворювати широку палітру художньо-естетичних асоціацій та позараціональну «ментально-художню ауру» об'єктів естетичної дійсності, забезпечує глибину та експресивність емоційного «вчуття» педагога в них; генерується образністю та метафоричністю мислення і мовлення, збагаченого на порівняння та аналогії; варіює інтенсивність творчої уяви, гнучкість фантазії; реалізується розвиненістю асоціативного й «нелінійного» мислення, яскравістю і креативністю вияву ціннісного ставлення педагога до предметів та явищ естетичної й педагогічної дійсності; продукується емоційно-чуттєвою реакцією педагога на предметне поле естетичного простору

Структуру естетичного світогляду вчителя музичного мистецтва розкрито шляхом синтезування аксіологічно-емоційного, гносеологічно-індивідуального, праксеологічно-професійного компонентів.

Розроблено діагностувальний інструментарій для здійснення педагогічного експерименту з формування естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва в професійній підготовці. Для вимірювання естетичного світогляду за аксіологічно-емоційним компонентом обрано

показники: естетична свідомість (ознаки: цілісність, глибина та вибірковість сприйняття естетичного об'єкта; глибина і стійкість естетичних переживань), емоційний інтелект (ознака: емоційна реакція на твори мистецтва та об'єкти довкілля), естетична спрямованість ціннісної сфери (ознаки: спрямованість ціннісних орієнтацій; естетична спрямованість мотиваційної сфери). Для вимірювання естетичного світогляду за гносеологічно-індивідуальним компонентом обрано показники: естетичні здібності (ознаки: потреба у спілкуванні з мистецтвом та реалізації естетичних здібностей; образність й емоційна експресивність продуктів естетичної діяльності), естетичне мислення (ознака: оригінальність естетичного мислення). Для вимірювання естетичного світогляду за праксеологічно-професійним компонентом обрано показники: мистецька компетентність (ознаки: уміння диференціювати естетичні якості предметів і явищ у співвіднесенні з власним естетичним ідеалом; здатність до обґрунтованої й аргументованої естетичної оцінки; обізнаність у галузі мистецтва), художньо-естетичний смак (ознака: широта смакової палітри в мистецькій галузі).

Схарактеризовано рівні сформованості естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва: персонально-самодетермінантний, нормативно-конгруентний, репродуктивно-еквівалентний.

У дослідженні визначено й науково обґрунтовано педагогічні умови формування естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва: інтеграція естетичних знань у площину професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва; залучення студентів до активної, самостійної варіативної естетично-педагогічної діяльності в аудиторній та позааудиторній роботі; набуття майбутніми вчителями музичного мистецтва досвіду створення естетично-освітніх продуктів в мистецько-педагогічній діяльності.

У ході дослідно-експериментальної роботи розроблено та експериментально перевірено модель формування естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва, що містить: цілепроектувальний блок (уналежнює мету процесу, соціальне замовлення на підготовку майбутніх учителів музичного мистецтва на засадах естетики і духовності), реалізаційно-конструкційний блок (уналежнює педагогічні умови формування естетичного світогляду та додаткові вектори (засоби, форми, методи) оптимізації професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва), результативно-змістовий блок (уналежнює зафіксовані параметри результативності процесу формування естетичного світогляду майбутніх педагогів-музикантів: показники та ознаки сформованості естетичного світогляду за персонально-самодетермінантним, нормативно-конгруентним, репродуктивно-еквівалентним рівнями).

Розроблено триетапну методику формування естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва у професійній підготовці.

Підтвердження дієвості моделі та методики формування естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва, концептуальним центром яких виступили педагогічні умови, здійснювалось шляхом

співставлення результатів експериментальних діагностувальних зрізів до та після їх упровадження. Констатувальний зріз зафіксував такий результат сформованості естетичного світогляду: на персонально-самодетермінантному рівні – 9,11%, на нормативно-конгруентному – 15,21%, на репродуктивно-еквівалентному – 75,68% всіх студентів експериментальної групи; відповідно у студентів контрольної групи: на персонально-самодетермінантному рівні – 9%, на нормативно-конгруентному – 16,53%, на репродуктивно-еквівалентному – 74,47% всіх майбутніх учителів. Після впровадження моделі та методики формування естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва зафіксовано такий результат: на персонально-самодетермінантному рівні опинилось 19,65% респондентів ЕГ, порівняно з 11,76% КГ. Щодо нормативно-конгруентного рівня сформованості естетичного світогляду, то показники розподілилися наступним чином: 46,31% студентів ЕГ та 20,35% КГ відповідно. Водночас на репродуктивно-еквівалентному рівні залишилось 34,04% студентів ЕГ та 67,89% КГ.

Дякую за увагу!

Після доповіді були поставлені запитання.

Доктор педагогічних наук, професор Н. М. Черненко: Лі Юйлін, розкажіть більше про структурне наповнення естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва.

Лі Юйлін: Дякую. До структури естетичного світогляду вчителя музичного мистецтва віднесено аксіологічно-емоційний, гносеологічно-індивідуальний та прасеологічно-професійний компоненти.

Аксіологічно-емоційний компонент естетичного світогляду вчителя музичного мистецтва віддзеркалює модальність емоційної, позараціональної, інтенціональної сфери особистості педагога-музиканта. Актуалізує свідоме ставлення педагога до ролі, функцій та перспектив естетизації педагогічного простору, фіксує гнучкість емоційно-позитивного ставлення вчителя до явищ естетики та їх потенціалу в музично-педагогічній діяльності.

Гносеологічно-індивідуальний компонент естетичного світогляду вчителя музичного мистецтва фіксує модальність гностичної сфери педагога-музиканта. Параметризує персональні естетичні інтенції вчителя, його здатність рефлексійно осмислювати явища естетично-педагогічної дійсності шляхом активізації метакогнітивних механізмів сприйняття явищ музичної педагогіки.

Праксеологічно-професійний компонент естетичного світогляду вчителя музичного мистецтва маркує модальність мистецько-фахової сфери особистості педагога-музиканта. Синтезує педагогічний та професійно-фаховий інструментал музичної педагогіки, в якому віддзеркалено обізнаність у галузі мистецтва, уміння диференціювати естетичні якості предметного поля музичної педагогіки у співвідношенні з власним естетичним ідеалом, широта смакової палітри, здатність досягнути мультипараметричні та синестезійні атрибути (поліжанровість, естетичне генерування, художня цілісність, стильова гармонія, широка палітра

різновидів вокальних та інструментальних технік виконання) музичного мистецтва.

Доктор педагогічних наук, професор І. А. Княжева: Лі Юйлін, деталізуйте алгоритм діагностування компонентів сформованості естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва у ході експерименту.

Лі Юйлін: Дякую. З опорою на змістово-компонентне наповнення феномена «естетичний світогляд» розроблено діагностувальний інструментарій для проведення педагогічного експерименту з його формування у майбутніх учителів музичного мистецтва. Інструментарій представлено формулою: компонент естетичного світогляду → показник сформованості → ознака сформованості.

Доктор педагогічних наук, професор І. О. Пальшкова: Лі Юйлін, розкажіть, за якими методиками ви здійснювали діагностування показників сформованості естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва?

Лі Юйлін: Дякую. Методами дослідження показників/ознак сформованості естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва у ході експерименту виступили: модифікований авторкою тестова методика Кеттелла (за фактором I); методика «Оцінка яскравості-чіткості уявлень» (Д.Маркса); модифікована методика Б.Додонова «Бажані переживання»; тест «Чи є у вас артистичні нахили?» (А.Владімирової); діагностика «емоційного інтелекту» Н. Холла; модифікована методика С. Бубнова «Діагностика реальної структури ціннісних орієнтацій особистості»; методика Ю. Соловйової «Орієнтація на художньо-естетичні цінності»; методика М. Рокича «Ціннісні переживання»; методика визначення емоційної спрямованості особистості Б. Додонова; орієнтована анкета «Які Ваші естетичні інтереси?»; Тест «Вимір художньо-естетичної потреби» (В. Аванесова); орієнтована анкета «Естетичні здібності майбутніх учителів»; методика «Який ваш творчий потенціал?»; методика «Образна пам'ять»; методика «Художник-мислитель»; тест «Визначення рівня уяви»; методика дослідження творчої уяви; методика «Глумачення прислів'їв»; орієнтована анкета «Естетичний ідеал майбутнього вчителя»; художньо-естетичний аналіз улюбленого твору літератури / мистецтва; орієнтована анкета «Естетичні погляди та знання студентів»; тест «Незакінчені речення» (за В. Радкіною).

Доктор педагогічних наук, професор А. Ф. Линенко: Феномен «естетичного» як типу духовності є дуже складним. В якому ракурсі його розглянуто в дослідженні?

Лі Юйлін: Дякую. Естетичне як світоглядна універсалія синтезує естетичне одночасно як суще і як культурну цінність, координує есенційні та екзистенційні його виміри, виражаючи не лише пізнання, а й світосприйняття, тобто спосіб орієнтації у світі за допомогою якого відбувається долучення до суті речей, своєї сутності, смислу буття. Отже, естетичне, продовжує вчена, як є теоретичним усвідомленням,

систематизацією і дискурсивним вираженням певної єдності людського естетичного досвіду; охоплює логіку речей, ідей, вчинків, норм і цінностей, як утілення естетичного життєствалення людини, розвитку її духовного світу.

Кандидат педагогічних наук, доцент А. О. Яновський: Лі Юйлін, наведіть приклади роботи зі студентами на інформаційно-забезпечувальному етапі методики.

Лі Юйлін: Дякую. На інформаційно-забезпечувальному етапі методики з метою впливу на гносеологічно-індивідуальний компонент естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва було проведено цикл лекцій з таких тем: «Основи становлення та функціонування феномена «світогляд», «Естетичний світогляд учителя», «Специфіка естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва», «Формування естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва». Перша лекція «Основи становлення та функціонування феномена «світогляд»» була вступною для студентів та передбачала ознайомлення з філософською, психолого-педагогічною та мистецтвознавчою літературою з проблеми.

Лекцію було проведено за такими підтемами: Динаміка розгортання дослідницького інтересу до світогляду: ретроспективний аналіз; Структурно-компонентний аналіз світогляду. Лекцію було присвячено ретроспективному аналізу поняття «світогляд», конкретизації терміну «свідомість», оскільки світогляд є її «силовим полем». Водночас було розглянуто історичне підґрунтя становлення світогляду. Під час проведення лекції студенти дізналися про те, що, незважаючи на безліч трактувань досліджуваного феномена різними науковцями, немає одностайної позиції щодо окресленої дефініції. Для кращого сприйняття теми лекції студентам експериментальної групи було запропоновано оформити лекційний матеріал у вигляді концептуальних карт. Цей вид роботи сприяв більш глибокому розумінню майбутніми вчителями сутності поняття «світогляд», дозволяв простежити причинно-наслідкові зв'язки між окремими дефініціями, передбачав певну систематизацію знань студентів. Зазначимо, що майбутні педагоги проявили високу зацікавленість щодо розробки карт-схем досліджуваної дефініції, які вирізнялися індивідуальністю та свідчили про оригінальність естетичного мислення кожного окремого суб'єкта педагогічної діяльності.

Доктор педагогічних наук, професор О. В. Попова: Лі Юйлін, наведіть приклад залучення майбутніх учителів музичного мистецтва до естетично-творчої діяльності.

Лі Юйлін: Дякую. Впродовж виконання завдання «Експертиза» студентам було зачитано фрагмент зарубіжної прози (поезії), потім названо шість імен письменників (поетів). Потрібно було визначити, кому з п'яти митців належав текст. Так, студентам було запропоновано прослухати вірш та вгадати серед англійських поетів його творця (Дж. Байрон, М. Шеллі, В. Шекспір, Дж. Еліот, Дж. Кітс, Петрарка). Під час виконання цього

завдання студенти демонстрували неабияку творчу уяву, спостережливість, правильно вгадували, де саме було приховано «поетичний шов», водночас вони зіткнулися з деякими утрудненнями щодо визначення авторської приналежності того чи того сонету або віршу. Вбачаємо, що систематичне виконання подібних завдань сприяло більш глибокому розумінню майбутніми вчителями емоційно-образної специфіки поетичних уривків, виявляло їхні здібності щодо художньо-естетичного аналізу твору, допомагало краще зрозуміти творчий почерк митця та потенційні можливості мистецтва в різноманітних сферах людського життя та професійній діяльності, надавало можливості осягнути глибинний смисл того чи того твору. Аналогічним видом завдання був «Літературний фрагмент». Студентам було зачитано невеликий прозаїчний уривок. Потрібно було визначити, де закінчувався фрагмент одного автора і починався інший. При підготовці завдання текст уривку складався з двох фрагментів різних митців. Завдання полягало в тому, чи зможуть студенти з'ясувати, де приховано «шов». Оцінювалася правильна відповідь, причому бал можна було підвищити, якщо було названо авторів уривків. Порівняльний аналіз уривків збагачував чуттєву сферу сприйняття літературних фрагментів. Водночас, систематичне проведення подібних завдань сприяло покращенню естетичних здібностей студентів стосовно аналізу та синтезу художнього твору, емоційної пам'яті, ерудиції у галузі літератури, стимулювало їхні літературно-творчі навички тощо.

В обговоренні взяли участь:

Науковий керівник, доктор педагогічних наук, професор Т. І. Койчева: Опрацьовуючи естетичний світогляд учителів музичного мистецтва Лі Юйлін проаналізувала значну кількість філософських, мистецтвознавчих та психолого-педагогічних джерел, і це допомогло їй визначити компоненти естетичного світогляду, критерії їхнього вимірювання.

Лі Юйлін самостійно розробила модель та методику формування естетичного світогляду майбутніх педагогів-музикантів, здійснила педагогічний експеримент з упровадження педагогічних умов: інтеграція естетичних знань у площину професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва; залучення студентів до активної, самостійної варіативної естетично-педагогічної діяльності в аудиторній та позааудиторній роботі; набуття майбутніми вчителями музичного мистецтва досвіду створення естетично-освітніх продуктів в мистецько-педагогічній діяльності.

Я впевнена в тому, що дисертація Лі Юйлін «Формування естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва в професійній підготовці» має наукову новизну і практичне значення та може бути рекомендована до захисту в спеціалізованій раді за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Рецензент, кандидат педагогічних наук, доцент О. П. Ноздрова: Світогляд є стрижнем культури, що впорядковує у свідомості людини знання про світ і саму себе, детермінує пріоритет тих чи тих цінностей, спрямовує

функціювання різних ланок суспільства, зокрема освіти. Естетичний параметр емоційно-чуттєвої сфери світогляду є базовою детермінантою гармонійності його компонентів та рівнів: знань та переконаності, поглядів та життєвих принципів, смаків та ідеалів, засобів їх досягнення. Особливого значення естетичний вимір світоглядних орієнтацій набуває у підготовці вчителів мистецтва, адже педагоги реалізують місію духовності, естетизації освітнього середовища школи, відтворюють цінності культури в освітньому просторі країни. Отже, проблематика формування естетичного світогляду майбутніх педагогів-музикантів є вкрай актуальною.

Дисертаційне дослідження здійснювалось на кафедрі педагогіки і є складовою частиною комплексного дослідження теми кафедри педагогіки «Проектування професійного становлення майбутніх фахівців в умовах університетської освіти» (№ 0120U002014), що входить до тематичного плану науково-дослідних робіт Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

В першому розділі дисертації коректно сформульовано термінологічний апарат і розкрита феноменологія дослідження – визначено методологічні обрії висвітлення світоглядних феноменів в структурі професійної музично-педагогічної діяльності вчителя.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що: уперше визначено та науково обґрунтовано педагогічні умови формування естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва (інтеграція естетичних знань у площину професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва; залучення студентів до активної, самостійної варіативної естетично-педагогічної діяльності в аудиторній та позааудиторній роботі; набуття майбутніми вчителями музичного мистецтва досвіду створення естетично-освітніх продуктів в мистецько-педагогічній діяльності); описано структуру естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва (аксіологічно-емоційний, гносеологічно-індивідуальний, праксеологічно-професійний компоненти); розроблено діагностувальний інструментарій (показники та ознаки) для вимірювання рівнів сформованості естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва: за аксіологічно-емоційним компонентом (показники: естетична свідомість (ознаки: цілісність, глибина та вибірковість сприйняття естетичного об'єкта; глибина і стійкість естетичних переживань), емоційний інтелект (ознака: емоційна реакція на твори мистецтва та об'єкти довкілля), естетична спрямованість ціннісної сфери (ознаки: спрямованість ціннісних орієнтацій; естетична спрямованість мотиваційної сфери)); за гносеологічно-індивідуальним компонентом (показники: естетичні здібності (ознаки: потреба у спілкуванні з мистецтвом та реалізації естетичних здібностей; образність й емоційна експресивність продуктів естетичної діяльності), естетичне мислення (ознака: оригінальність естетичного мислення)); за праксеологічно-професійним компонентом (показники: мистецька компетентність (ознаки: уміння диференціювати естетичні якості предметів і явищ у співвіднесенні з власним естетичним ідеалом; здатність до обґрунтованої й аргументованої естетичної оцінки;

обізнаність у галузі мистецтва), художньо-естетичний смак (ознака: широта смакової палітри в мистецькій галузі)); схарактеризовано персонально-самодетермінантний, нормативно-конгруентний, репродуктивно-еквівалентний рівні сформованості естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва; уточнено поняття «світогляд» у загальнонауковій інтерпретації.

Результати дослідження відображено у 6 публікаціях автора, із них: 3 – у фахових наукових виданнях, 3 – апробаційного характеру.

В другому розділі ґрунтовно описано модель формування естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва, що складається з трьох блоків (цілепроектувальний, реалізаційно-конструкційний, результативно-змістовий).

Експериментальні дані, що були презентовані за результатами експерименту, підтвердили правомірність висунутої гіпотези.

Надаючи в цілому позитивну оцінку дисертації висловимо низку зауважень.

1. Підрозділ 1.1 має назву «Категорійно-понятійний аналіз феноменології світогляду у ракурсі міждисциплінарного дискурсу». За текстом мова йде про естетично-мистецтвознавчий дискурс.
2. В другому розділі авторка формулює визначення категорії «формування естетичного світогляду педагога», а в науковий новизні така конкретизація відсутня.
3. Обґрунтовуючи педагогічну умову формування естетичного світогляду «залучення студентів до активної, самостійної варіативної естетично-педагогічної діяльності в аудиторній та позааудиторній роботі» бажано одразу подавати перелік форм роботи, які планується використати.
4. Бажано оформити список використаних джерел за стилем АРА, адже в тексті роботи використовується саме такий формат.

Зазначені зауваження та побажання носять рекомендаційний характер та не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи.

Загальний висновок. З урахуванням актуальності, новизни та практичної значущості дисертації дисертації Лі Юйлін з теми «Формування естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва у професійній підготовці» вважаємо, що робота відповідає спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки та всім вимогам МОН України, а авторка заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з відповідної спеціальності.

Рецензент, кандидат педагогічних наук, доцент **І. О. Бартєнєва:** Актуальність рецензованого дослідження детермінується тим, що індивідуальний вияв художнього світогляду особистості маркує набутий досвід узаємодії з художніми явищами індивідуально-психологічні механізми художнього сприйняття дійсності і мистецтва, значущі психологічні якості та властивості, що впливають на становлення художньо-образної системи, наміри, бажання, прагнення.

Не викликає сумніву наукова новизна запропонованого дослідження, у

якому перше розроблено й науково обґрунтовано педагогічні умови формування естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва: інтеграція естетичних знань у площину професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва; залучення студентів до активної, самостійної варіативної естетично-педагогічної діяльності в аудиторній та позааудиторній роботі; набуття майбутніми вчителями музичного мистецтва досвіду створення естетично-освітніх продуктів в мистецько-педагогічній діяльності.

Практична значущість дослідження полягає в розроблені методики формування естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва (інформаційно-забезпечувальний, особистісно-активізувальний, позиціонуально-проектувальний етапи). Розроблено комплекс лекційних занять теоретично-ознайомлювального характеру, що сприяють системній обізнаності майбутніх учителів музичного мистецтва з феноменологічними характеристиками та специфікантами естетичного світогляду. Розроблено систему практичних форм роботи за студентами, що забезпечили набуття ними первинного досвіду застосування естетичної та мистецької компетентності, естетичного мислення, власного художньо-естетичного смаку для естетизації освітнього середовища.

Дисертація Лі Юйлін та публікації у виданнях категорії Б з педагогіки дають підстави стверджувати, що дана наукова робота є цілісною, самостійною, завершеною працею, що пройшла належну апробацію та відповідає вимогам, що ставить МОН України.

Разом із цим, висловимо низку зауважень і побажань.

1. До аналізу мистецтвознавчих координат слід додати й аналіз зарубіжного досвіду підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.
2. Сутність естетичного світогляду Лі Юйлін обґрунтовує з опорою на феномен «духовності». Радимо чіткіше прописати це в основному визначенні.
3. До малюнку моделі бажано додати й принципи, за якими здійснювався процес формування естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва у ході педагогічного експерименту.
4. Рукопис дисертації містить нечисленні стилістичні та орфографічні огріхи, що не порушують сприйняття тексту і основних положень дисертації.

Загальний висновок. Висловлені зауваження і побажання жодним чином не применшують цінності рецензованого дослідження, яке цілком відповідає чинним вимогам. За умов виправлення зазначених недоліків вважаємо за доцільне рекомендувати дисертацію Лі Юйлін «Формування естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва у професійній підготовці» до розгляду в спеціалізованій ученій раді зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Рецензент, доктор педагогічних наук, професор **Т. Ю. Осипова:** Естетичний світогляд учителя мистецтва здебільшого тлумачиться як інтеграційне новоутворення в особистісно-професійній системі вчителя, що визначає самореалізацію педагога як суб'єкта художньо-педагогічної та

мистецької діяльності, забезпечує розгортання широкого спектру його самодетермінації в естетично-мистецьких координатах, дозволяє продуктивно здійснювати естетично-творчу педагогічну діяльність, застосовуючи культурно-естетичні еталони як критерії оцінювання при розв'язанні проблем життєвого та професійного характеру.

Зважаючи на те, що феномен є надскладним – намагання Лі Юйлін репрезентувати сучасний ракурс проблеми викликає схвальну оцінку.

Авторська позиція Лі Юйлін як музиканта та педагога, її наукові пошуки шляхів формування естетичного світогляду в майбутніх педагогів-митців віддзеркалено в науковій новизні дослідження.

Практична значущість дослідження сумнівів не викликає. Вважаємо суттєвим науковим доробком дисертантки методика формування естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва.

Інформаційно-забезпечувальний етап методики передбачав: занурення студентів у семантику та дефінітивну мультипонятійність світоглядної феноменології; мовну об'єктивізацію концепта «світогляд» та його лексичну фіксацію в естетичній проєкції; розширення термінологічного тезаурусу майбутніх педагогів-музикантів шляхом упорядкування їх знань про сутність і кореляцію понять «світогляд», «світоуявлення», «світовідчуття»; подолання дискретності в обізнаності студентів із поняттями «естетичний світогляд», «мистецький світогляд», «педагогічний світогляд»; координацію та досягнення функційної єдності між фаховими (у контексті дослідження – «мистецькими» або «музичними») та психолого-педагогічними знаннями, що переформатовує пізнавальну сферу майбутніх педагогів, сприяє формуванню цілісного, ціннісного та свідомого позитивного ставлення на рівні переконань до необхідності здійснення музично-педагогічної діяльності «за законами краси» та духовності.

Особистісно-активізувальний етап методики передбачав: активізацію самостійно-рефлексійних інтенцій майбутніх педагогів в проєкції музично-педагогічної діяльності; залучення студентів до практично-реалізаційної площини естетизації професійної педагогічної діяльності; конструювання естетично-творчого середовища у межах професійно-педагогічної підготовки, що вирізняється генеруванням естезису, духовності, креативності, вивільнення духовних інтенцій та актуалізацію ціннісних орієнтацій майбутніх учителів музичного мистецтва; актуалізацію потенціалу самостійного (рефлексійно-самодетермінувального) включення студентів у розроблення авторських моделей музично-педагогічної діяльності на засадах естетики та духовності; координування параметрів «естетичне» й «педагогічне», перебалансування у бік становлення чіткої естетично-педагогічної позиції майбутніх педагогів-музикантів.

Позиціонуально-проєктувальний етап методики передбачав становлення стійкої професійної позиції майбутніх педагогів-музикантів, що фіксує їх свідоме ставлення до естетизації освітнього простору школи шляхом активізації естетичних інтенцій учнів; педагогічну підтримку становлення майбутніх учителів музичного мистецтва, здатних

трансформувати освітній простір школи з вияскравлення параметрів естетики та духовності; набуття студентами первинного досвіду створення власних естетично-освітніх продуктів, як показників здатності до конструювання індивідуальної методики навчання музичному мистецтву на засадах естетики і духовності.

Разом із цим зазначимо, що деякі моменти потребують уточнення і додаткового пояснення.

1. В звуженому форматі представлено які саме поняття уточнено в дисертації. Параметр «наукова новизна» слід доопрацювати.

2. Потребує додаткового уточнення позиція щодо вибору не критеріїв, а показників та ознак сформованості естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва.

3. В параграфі, що презентує організацію експериментального дослідження, слід зазначити за якими спеціальностями навчаються здобувачі освіти експериментальної та контрольної груп.

4. Рукопис виконаний грамотною літературною мовою, справляє позитивне враження стилістика, водночас не позбавлений окремих технічних огріхів.

Загальний висновок. Не зважаючи на висловлені зауваження і пропозиції, вважаємо, що дисертація Лі Юйлін є актуальним, самостійним і завершеним науковим дослідженням, яке відповідає чинним вимогам, що ставляться до дисертацій рівня доктора філософії, має наукову новизну і практичну значущість та може бути рекомендована до подання в разову спеціалізовану вчену раду на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 – Освітні, педагогічні науки.

Доктор педагогічних наук, професор І. О. Пальшкова: Усталеним і педагогічній науці і практиці визнано підхід, згідно з яким суспільно-гуманітарні, загальнопланетарні та загальнонаціональні цінності вважаються підґрунтям усього процесу естетичного виховання молоді. Оцінюю дуже позитивно намагання Лі Юйлін розкрити особливості естетичного виховання майбутніх педагогів.

Разом із цим раджу декілька слів сказати й про досвід підготовки вчителів у КНР в галузі естетичної освіти.

Вважаю, що робота є значущою та актуальною, відповідає усім вимогам та у подальшому може бути рекомендованою до захисту в спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Кандидат педагогічних наук, доцент Л. Г. Яновська: Духовність є одним з найвагоміших чинників універсалізації людини, її значенневою характеристикою, концептуальною формою її персонального й індивідуального «життєтворення», в якій людина реалізує зміст власного буття і формує здатність креативно ставитись до нього, здійснювати свідомий вибір людиною власного образу, форм та способів життєдіяльності.

Підтримую думку Лі Юйлін про те, що саме у площині духовності слід шукати феноменологічні ознаки світогляду особистості. Крім того, феноменологія духовності та естетичного в системі особистісних координат

людини також нерозривно зв'язана.

На мою думку, робота є своєчасною, відповідає усім вимогам та у подальшому може бути рекомендованою до захисту в спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Доктор педагогічних наук, професор О. І. Ордановська: Я погоджуюсь із рецензентами в тому, що дисертація здійснена з дуже складної проблематики, а дисертантка висловила впевнену авторську позицію щодо параметрів удосконалення системи підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Я підтримую роботу, адже вважаю, що вона відповідає усім вимогам та у подальшому може бути рекомендованою до захисту в спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Доктор педагогічних наук, професор І. Княжева: На засіданнях лабораторії кафедри педагогіки «Інновації в освіті» дисертантка Лі Юйлін доповідала про всі етапи експерименту, радилась із досвідченими науковцями. Я підтримую роботу і рекомендую її до захисту в спеціалізовану вчену раду за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Учений секретар наукового семінару, кандидат педагогічних наук, доцент О. А. Галіцян представила відомості щодо апробації основних положень дисертації, повноти опублікованих наукових результатів Лі Юйлін та проєкт рішення висновку.

Відомості про повноту надрукованих наукових результатів автора

Статті в наукових фахових виданнях України

1. Tetyana Koucheva, **Li Yuling**. Scientific reflection of the category «aesthetic culture» in the pedagogical dimension. *Наука і освіта*. 2022. №4. С. 11-16. <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2022-4-3>

2. **Лі Юйлін**. Феноменологія естетичного світогляду вчителя музичного мистецтва в наукових джерелах. *Наукові інновації та передові технології* (Серія «Педагогіка»). №8 (36). 2024. С. 1234-1241. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-8\(36\)-1234-1241](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-8(36)-1234-1241)

3. **Лі Юйлін**. Сутність і структура естетичного світогляду вчителя музичного мистецтва. *Вісник науки та освіти*. №8(26) (2024) : Серія «Педагогіка». С. 1012-1020.

<http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/14580/14650>

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-8\(26\)-1012-1020](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-8(26)-1012-1020)

Праці апробаційного характеру

4. **Лі Юйлін**. Естетичні засади національно-культурних традицій в контексті підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва України і Китаю. VIII Міжнародна конференція молодих учених та студентів (Одеса 14-15 жовтня 2022 р.) «Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства». Матеріали і тези. Т.1. Одеса: ПНПУ

імені К. Д. Ушинського, 2022. С.145-148.
<http://dspace.pdpu.edu.ua/jspu/handle/123456789/16129>

5. Лі Юйлін. Функційна роль цифрових освітніх інструментів у підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва в умовах дистанційного навчання. *Адаптивні технології управління навчанням: збірник матеріалів восьмої міжнародної конференції*. Одеса-Київ, 19–20 жовтня 2022 р. Київ: ІТЗН НАПН України. 2022. С.52-53.

6. Лі Юйлін. Специфіканти підготовки майбутніх учителів до естетичного виховання учнів. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції *«Інновації у проєктуванні професійного становлення фахівців в університетському просторі»* (Одеса, 20-22 травня 2024 року). Університет Ушинського, 2024. С.186-189.

ВИСНОВОК

1. Уважати, що дисертація Лі Юйлін з теми «Формування естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва у професійній підготовці», представлена на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук, є завершеним самостійним дослідженням з актуальної проблеми, відповідає вимогам, що ставляться до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

1.1. Уважати, що дисертаційне дослідження містить наукову новизну: уперше визначено та науково обґрунтовано педагогічні умови формування естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва (інтеграція естетичних знань у площину професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва; залучення студентів до активної, самостійної варіативної естетично-педагогічної діяльності в аудиторній та позааудиторній роботі; набуття майбутніми вчителями музичного мистецтва досвіду створення естетично-освітніх продуктів в мистецько-педагогічній діяльності); розроблено модель формування естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва, що складається з трьох блоків (цілепроектувальний, реалізаційно-конструкційний, результативно-змістовий); описано структуру естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва (аксіологічно-емоційний, гносеологічно-індивідуальний, праксеологічно-професійний компоненти); розроблено діагностувальний інструментарій (показники та ознаки) для вимірювання рівнів сформованості естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва: за аксіологічно-емоційним компонентом (показники: естетична свідомість (ознаки: цілісність, глибина та вибірковість сприйняття естетичного об'єкта; глибина і стійкість естетичних переживань), емоційний інтелект (ознака: емоційна реакція на твори мистецтва та об'єкти довкілля), естетична спрямованість ціннісної сфери (ознаки: спрямованість ціннісних орієнтацій; естетична спрямованість мотиваційної сфери)); за гносеологічно-

індивідуальним компонентом (показники: естетичні здібності (ознаки: потреба у спілкуванні з мистецтвом та реалізації естетичних здібностей; образність й емоційна експресивність продуктів естетичної діяльності), естетичне мислення (ознака: оригінальність естетичного мислення)); за праксеологічно-професійним компонентом (показники: мистецька компетентність (ознаки: уміння диференціювати естетичні якості предметів і явищ у співвіднесенні з власним естетичним ідеалом; здатність до обґрунтованої й аргументованої естетичної оцінки; обізнаність у галузі мистецтва), художньо-естетичний смак (ознака: широта смакової палітри в мистецькій галузі)); схарактеризовано персонально-самодетермінантний, нормативно-конгруентний, репродуктивно-еквівалентний рівні сформованості естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва; уточнено поняття «світогляд» у загальнонауковій інтерпретації.

1.2. Уважати, що дисертаційне дослідження має практичну значущість: розроблено методику формування естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва (інформаційно-забезпечувальний, особистісно-активізувальний, позиціонувальний-проєктувальний етапи). Розроблено комплекс лекційних занять теоретично-ознайомлювального характеру, що сприяють системній обізнаності майбутніх учителів музичного мистецтва з феноменологічними характеристиками та специфікантами естетичного світогляду. Розроблено систему практичних форм роботи за студентами, що забезпечили набуття ними первинного досвіду застосування естетичної та мистецької компетентності, естетичного мислення, власного художньо-естетичного смаку для естетизації освітнього середовища.

2. Затвердити висновок засідання наукового (фахового) семінару Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» про дисертацію Лі Юйлін з теми «Формування естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва у професійній підготовці», що представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

2.1. Дисертаційна робота виконана відповідно до наукової теми кафедри педагогіки «Проєктування професійного становлення майбутніх фахівців в умовах університетської освіти» (№ 0120U002014), що входить до тематичного плану науково-дослідних робіт Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

2.2. Основні положення та результати дослідження **впроваджено** в освітній процес Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (довідка про впровадження № 2087/30 від 26.09.2024 р.), Ізмаїльського державного гуманітарного університету (довідка про впровадження № 1-7/443 від 10.09.2024 р.); Університету Григорія Сковороди в Переяславі (довідка №823 від 18.09.2024 р.).

2.3. **Основні результати дослідження** висвітлено у 6 публікаціях автора: 3 статті у виданнях категорії Б з педагогіки; 3 публікації апробаційного характеру.

3. **Ухвалили:** з урахуванням виправлення висловлених зауважень, рекомендувати дисертаційну роботу Лі Юїлін з теми «Формування естетичного світогляду майбутніх учителів музичного мистецтва у професійній підготовці» до попереднього розгляду і захисту в спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Результати голосування:

присутні – 18,
«за» – 18,
«проти» – немає.

Висновок прийнято одностайно.

В.о. голови
наукового (фахового) семінару,
доктор педагогічних наук,
професор

Ірина КНЯЖЕВА

Учений секретар
наукового (фахового) семінару,
кандидат педагогічних наук,
доцент

Ольга ГАЛІЦАН

